

Zinātnes Vēstnesis

Latvijas Zinātņieku savienības, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātņu akadēmijas laikraksts

12 (116)

1996. gada 25. jūnijus

ASV VĒSTNIEKS LATVIJAS ZINĀTNU AKADEMĪJĀ

3. jūnijā Latvijas Zinātņu akadēmiju apmeklēja ASV vēstnieks Latvijā Larijs Nepers un vēstniecības ekonomikas padomniece Konstance Flipoa. Vēstnieku īpaši interesēja akadēmijas līdzdalība Latvijas drošības problēmu risināšanā. LZA prezidents T. Millers informēja, ka Latvijas Zinātņu akadēmijas paspārnē darbojas Baltijas stratēģisko pētījumu centrs, kurš pirms dažām dienām, 31. maijā noturēja konferenci «Latvija ceļā uz Eiropas Savienību — mīti un realitātes», kurās ietvaros notika Dr. Bruno Dekša grāmatas «Eiropas Savienība: mīti un īstenība» prezentācija. Tāpat prezidents atzīmēja, ka Skrundas lokators, kura likvidēšanā piedalās Amerikas Savienotās Valstis, nav vienīgais bijušās PSRS militārais objekts Latvijā. Otrais, kuram bija izcila stratēģiska nozīme, šobrīd kalpo Latvijas Zinātņu akadēmijai un uz tā bāzes top liefs starptautisks radioastronomijas centrs. Tāpat Latvijas Zinātņu akadēmija NATO zinātnisko programmu ietvaros ir piedāvājusi savu līdzdalību Krievijas atstāto militāro poligonu atšķiršanas pētījumos.

J. Stradiņš, zinot, cik augstu ASV vērtē Baltijas valstu vienotību, teica, ka akadēmiju starpā tā ir pat labāka nekā starp valstīm. Latvija ir kā mediators starp brāļiem lietuviešiem un labiem kaimiņiem igauņiem. Tāpat akadēmijai ir laba sadarbība ar AABS Amerikā, daudzi

Latvijas zinātņieki ir Nujorkas Zinātņu akadēmijas biedri. Akadēmija ir Eiropas starptautisko zinātnisko organizāciju dalībniece.

Kā dzīvu liecinieku tam, ka Latvijas zinātņieki sekāmi stāžējas un strādā ārzemju lielākajos akadēmiskajos un zinātnes centros, J. Stradiņš stādīja priekšā savu dēlu Paulu Stradiņu, kurš 4,5 gadus stāžējas un strādā Čikāgas Universitātē (tur viņš ieradās ar IREX stipendiju).

Tika runāts arī par notiekošo zinātnisko institūtu izvērtēšanu, lai lemtu par to turpmāko likteni. LZA Ekonomikas institūta direktore R. Karnīte izteica bažas, ka institūta statusa maiņa, piemēram, ieslēgšana LU, var negatīvi ietekmēt savu līdzekļu institūts nopelna, strādādamas dažādās starptautiskās programmās (arī todiens R. Karnītes kundze bija ceļa jūtis, jo pēc pāris stundām bija jāsēšas līdmašīna, lai dotos uz Īriju, no Turcijas — uz Somiju un tālāk — uz Turciju). Zinātņu akadēmijas «izkārtne» ir zināms garants pētījumu solīdumam, tādēļ to nevajadzētu zaudēt. R. Karnīte joti atzinīgi izteicās par ASV Ekonomiskās attīstības centru un sadarbību ar to.

ASV vēstnieka jautājumos bija jūtama skaidri izteikta interese par jaunajiem zinātņiekiem (vai viņiem ir kā-

das savas organizācijas, biedrības u. t. t.) un par nevalstisko institūciju finansiālo atbalstu, jo ASV arvien lielāka tendence ir zinātni finansēt nevis no valsts, bet privātu firmu, organizāciju u. c. līdzekļiem. A. Siliņš atzīmēja, ka pie mums diemžēl tādu firmu, kas spētu atbalstīt zinātni, ir ļoti, ļoti maz. Vēstnieks ieteica pievērst lielāku vērību pētījumiem par mazo biznesu un visiem spēkiem veicināt tā attīstīšanu Latvijā.

Atbildot uz jautājumu par jaunu cilvēku ieinteresēšanu nodarboties ar zinātni, P. Stradiņš teica, ka savā laikā šajā jomā daudz darīja skolu fizikas, ķīmijas, matemātikas u. c. olimpiādes, kas bieži vien balstījās uz atsevišķiem entuziastiem, sevišķi tās, kuras tika organizētas LU iekšēnē (korespondētājskolas Latvijas skolēniem) un kur daudz darīja paši studenti. Šobrīd šīs virzieni ir atmirsti. Vēstnieks teica, ka, ja ir interesantu grupu, tad to nevajag darīt sabiedriskā kārtā, bet tam jādod grants.

Abas puses vienojās par regulāru informācijas apmaiņu, pie kam K. Flipoas kundze joti priečājās par iespēju iegūt izsmeljošu informāciju par Latvijas ekonomiku.

Z. KIPERE.

PAR LZA ARODORGANIZĀCIJU KONFERENCES LĒMUMIEM

LZA Arodorganizāciju padomes priekšsēdētājam A. Zilauča k-gam

Iepazīstoties ar LZA arodorganizāciju konferences lēmumiem, jāatzīmē, ka konference ir apspredusi un izteikusi savu viedokli par aktuālām un nozīmīgām zinātnes attīstības problēmām, sevišķu vērību veltot zinātņieku atalgojumam un sociālajam nodrošinājumam. Šajā sakarā man gribētos informēt jūs, ko ir paveikusi un ko iecerējusi paveikt Izglītības un zinātnes ministrijas konferences lēmumos skarjo problēmu risināšanā, kā arī izteikt savu viedokli par šīm problēmām.

Sākšu pēc kārtas, atbilstoši jūsu vēstulē izklāstītajai lēmumu secibai.

1. Par zinātnes garantējamo finansējumu no valsts budžeta.

Kā jūs zināt, zinātnei atvēlētais finansējums šī gada budžetā ir 7,3 milj. Ls, kas sastāda 1,6% no pamatbudžeta kopapjomā (458,8 milj. Ls). 1997. g. budžeta projektā IZM ir ieplānojusi un centīties argumentēti aizstāvēt 10,8 milj. Ls.

Sakarā ar to, ka MK ir nolēmis nākošā gadā veidot bezdeficitu budžetu, sagaidāms, ka budžeta kopapjoms būtiski nemainīsies. Līdz ar to zinātnes finansējuma īpatvars sasniedgs 2,4% no kopapjoma. Cerēsim un strādāsim, lai budžeta izpilde būtu sekmīga, kas arī būs garants zinātnei atvēlētā finansējuma saņemšanai pilnā apjomā.

2. Par atalgojumu no valsts budžeta finansējamo zinātnisko darbu izpildītājiem.

Piekritu, ka zinātņiem ir jāsaņem pienācīgs atalgojums un, protams, ne zemāks, kā LBAS ir noteikusi. Taču saskaņā ar likumu «Par zinātnisko darbību» šī jautājuma risināšana ir pašu zinātņieku rokās. Visa zinātniskā darbība LR ir uzņēmējdarbība, ko veic zinātniskie institūti — bezpejnas organizācijas. Uzņēmējdarbības princips — ir nauda — maksā, nav naudas — nemaksā. IZM uzdevums, protams, ir iespēju robežas palielināt zinātnei izdalīto kopsummu. Taču centralizētās algas palielinājums zinātņiem pie pašreizējās likumdošanas nav iespējams, jo algas centralizēti tiek noteiktas tikai budžeta iestādēs strādājošiem.

3. Par zinātnisko iestāžu darbinieku sociālo nodrošinājumu.

IZM ir ieplānojusi izdarīt vairākus grozījumus likumā «Par zinātnisko darbību» vai izstrādāt jaunu likumu, tāpēc jūsu priekšlikumi varētu tikt īstenoši. Tikai te ir jāņem vērā viss iepriekš teiktais. Ja likumā grib iestādēt normas par pabalstiņiem, piemaksām, kompensācijām un sociālajām garantijām, principā ir jāmaina esošā likuma būtība. Analogiski jūsu piemērātajam likumam «Par valsts civildienestu», kur sociālās garantijas un tiesības tiek stingri saistītas ar pienākumiem un atbildību, līdzīgi būs jāveido jaunā likuma «Par zinātnisko darbību» struktūra un saturs.

4. Par pensijas apmēru zinātņu doktoriem.

Piekritu par jautājuma risināšanu principā. Tikai es piedāvātu citādu mehānismu. Nemot vērā, cik sarežģīti (varbūt pat neiespējami) ir panākt pensijas palielinā-

jumu tikai kādas vienas noteiktas profesijas strādājošiem, to nevajadzētu cenzīties darīt ar likumu «Par valsts pensijām». Man liekas, ka būtu jādara līdzīgi kā ar emerītēto profesoru pensijām — jāizstrādā MK noteikumi par emerītētā zinātņieka statusu un tā nodrošinājumu pēc zinātņieka aiziešanas pensijā. LZA Arodorganizāciju padome varētu iesniegt savus priekšlikumus par kritērijiem emerītētā zinātņieka grantu (pabalsta) saņemšanai.

1.5. Par kvalifikācijas kategorijām zinātniskajā pētīcībā nodarbinātiem.

Kvalifikācijas kategorijas principā attiecas tikai uz budžeta iestādēs strādājošiem. Institūtu vadība tās var izmantot, lai noteiktu savu darbinieku atalgojuma salīdzinošu samēru, bet nekādā gadījumā kategorijas nevar kalpot kā atalgojums ierobežojš faktors. Zinātņieku atalgojums ir atkarīgs vienīgi no pašu zinātņieku nopelnīto līdzekļu apjoma. Tātad pie esošās likumdošanas kvalifikācijas kategorijas attiecībā uz bezpejnas, organizācijas strādājošiem zinātņiekiem ir zaudējus savu jēgu, tāpēc to noteikšanai nav nozīmes.

1.6. Par nodokļu atvieglojumiem zinātniskajām iestādēm.

Lielākā daļa LZA arodorganizāciju konferences lēmumu skar zinātnisko institūtu juridiskā statusa problēmu (iestāde — bezpejnas organizācija). Lai gan attiecībā uz nodokļiem faktiski atšķirību nav, jo:

1) pievienotās vērtības nodokļa samaksā nav atkarīga no maksātāja juridiskā statusa, bet gan no darbības jomas. Zinātniskie pētījumi, kas tiek veikti par budžeta, starptautiskiem vai pašvaldību līdzekļiem, netiek apliktī ar pievienotās vērtības nodokli (Likums par pievienotās vērtības nodokli, 6. panta 16. punkts);

2) uzņēmuma ienākuma nodokli bezpejnas organizācijām nav jāmaksā (Likums par uzņēmuma ienākuma nodokli, 2. panta 2. punkts);

3) akcīzes nodoklis nav jāmaksā par efilsiptru zinātniskās pētīcības darbu vajadzībām (Likums par akcīzes nodokli, 4. panta 2. punkts);

4) īpašuma nodoklis nav jāmaksā, jo pirmkārt, īpašumu, kuru uzņur par valsts budžeta līdzekļiem, ar īpašuma nodokli neapliek. Otrkārt, īpašuma nodokli par valsts īpašumu maksā tā valdītājs, respektīvi IZM. Saņukārt IZM kā budžeta iestādei nodoklis nav jāmaksā;

5) zemes nodokli iekāsē vietējās pašvaldības. Tās pēc maksātāju motivēta līguma var saņemt uz laiku nodokļa atvieglinājumus vai atbrīvot no tā (Likums par zemes nodokli, 23. panta 8. punkts). Tātad, bezpejnas organizācijām, kuru darbība tiek finansēta no budžeta līdzekļiem, zemes nodokļa apjoms nedrīkstētu pārsniegt budžeta iestādēm paredzēto likmi.

Attiecībā uz humānās palīdzības sanemšanu un aplikānu ar ievēdotām nodokli, varu jūs informēt, ka ir izveidota MK darba grupa, kas izstrādā atbilstošus MK noteikumus. Cerēsim, ka drīzumā tie tiks pieņemti un jūsu minītās problēmas tiks atrisinātas.

Attiecībā par zinātnisko institūtu juridiskā statusa maiņu, jāsaka, ka pašreizējais to statuss tika noteikts pēc pašu zinātņieku (LZP, institūtu direktoru) vēlēsa-

nās. Optimalākais variants, pēc manām domām, būtu, ja jaunā likumā iestrādātu normu, kas jautu pašiem zinātniskajiem institūtiem izvēlēties savu statusu. Protams to saistot ar institūtu tiesībām, pienākumiem, atbildību, finansēšanas veidu u. t.

2. Par nacionālās nozīmes zinātnisko centru saglabāšanu un attīstīšanu.

Nepiekritu, ka MK lēmums par Salaspils atomreaktora demontažu ir nesaprātīgs, jo:

1) atomreaktors savu laiku ir nokalpojis. Lai tas turpinātu darboties vēl 7—10 gadus, ir nepieciešama tā rekonstrukcija, kas izmaksā pāri par 2 milj. latu. Turklat nākošā gada vidū beidzas kodoldegviela un ir nepieciešama tās iegāde, kas prasītu papildus līdzekļus;

2) atomreaktors ir dārga eksperimentālā iekārta. 1996. g. tā uzturēšanai no zinātnes naudas ir afvēlēti 96 000 Ls, papildus vēl pāri par 50 000 Ls apsardezi no lekšķietu ministrijas budžeta. Tātad laba zinātniskā institūta gada budžets;

3) kodolpētījumi var tikt veikti citu valstu daudz modernākos kodolreaktoros uz savstarpēju sadarbības līgumu pamata, kas izmaksā daudz lētāk un tiks ietaupīti līdzekļi Latvijai vairāk nepieciešamos pētījumu virzienos;

4) atomreaktors ir apkārtējai videi bīstams objekts, kura pastāvēšana Latvijai liek pildīt vairākas starptautiskas noteikības drošības normas, kas protams prasa papildus līdzekļus;

No teiktā redzams, ka apmēram divu gadu laikā ilgstošu diskusiju rezultātā pieņemtais lēmums gan politiski, gan ekonomiski, gan arī no zinātnes viedokļa ir visoptimālais un tāpēc nav grozāms.

Piekritot, ka saglabājami augsta līmena fundamentālo zinātnē pētījumu virzieni astronomijā, bioloģijā, fizikā, ķīmijā, materiālu mehānīkā, kā arī humanitāro zinātnu jomā, tomēr jāatzīst, ka nav normāli, ja pārsvārā ūtē koncentrējas galvenokārt ārpusaugstskolu institūtos. Ir nepieciešams aktīvi virzīt jau dažus gadus atpakaļ uzsākt integrāciju, kā arī nacionālas nozīmes zinātnisko centru izveidi. To skaitā ārpus augstskolām varētu būt ne vairāk kā 3—5.

Zinātnei atvēlēta finansējuma kopapjoma pamatojums un respektīvi zinātņieku atalgojums ir nesaravājami saistīti ar zinātnes organizatoriskās struktūras un finansēšanas sistēmas pilnveidi.

Zinātnei mantojumā no padomju laikiem ir palicis liels skaits nekusmā īpašuma objektu ar ievērojamo kopejo platību. Sarūkot zinātņieku skaitam, vairākos institūtos šī platība sasniedz 100, 200, pat 400 m² uz vienu zinātnieku līdzekļus, kas notiek atrauti no pētījumiem paredzētās naudas. Valsts budžets nav spējīgs pienācīgi uzturēt tik pārspīlēti plašu infrastruktūru, tāpēc ir nepieciešama zinātnes potenciāla koncentrācija augstskolās un nacionālās nozīmes zinātniskos centros. Tas jautu racionālizēt zinātnes iekšējās rezerves un efektīvā izmantojēt pietīgīgo zinātnes finansējumu, kā rezultātā kauf nedaudz pieaugtu zinātņieku atalgojums.

Turpinājums 2. lpp.

Dr. oec. RAITA KARNĪTE

LZA EKONOMIKAS INSTITŪTS — PAGĀTNĒ, TAGADNĒ UN...

Turpinājums. Sākumu skat. «Z.V.» Nr. 11.

Institūta zinātnieki ir izpildījuši un pašlaik izpilda vairākas citas starptautiskos konkursus izturējušas tēmas — tie bija partneri no Latvijas puses trīs Eiropas Padomes PHARE ACE programmas, divu Starptautiskās organizācijas ICEG (Sanfrancisko), divu Eiropas komisijas, divu Pasaules Bankas un Dānijas Pašvaldību asociācijas finansētu tēmu un projektu izpildē. Pašlaik institūts piedalās trīs Eiropas Padomes PHARE ACE programmas pētījumu projektu izpildē.

Piedalīšanās starptautisko organizāciju finansētu tēmu izpildē ir devusi lielu ieguldījuma institūta atīstībā. Pētījumu finansējums parasti tiek iegūts, izturot konkursu, kas izvirza augstas izpildīto darbu un dalībnieku kvalitātes prasības. Sadarbība ar ārvalstu speciālistiem un zinātniskajām iestādēm veicina zinātnieku izaugsmi, pie tam bez papildus izdevumiem no Latvijas valsts budžeta. Pētījumu rezultāti parasti tiek publicēti pazīstamās ārzemju izdevniecībās, kas veicina Latvijā izdarīto ekonomisko pētījumu popularizēšanu un institūta starptautiskā prestiža nostiprināšanu. Sadarbības rezultātā iegūti 34,5% no institūta rīcībā esošām finansēm. Šie līdzekļi ir bijuši vienīgais avots institūta materiālās bāzes nodrošināšanai, pētījumu rezultātu publicēšanai, starptautisko konferēncu apmeklēšanai un ārzemju pie redzē apgūšanai. Diemžēl naudas trūkums liez institūtu darbiniekiem piedalīties starptautisko zinātnisko iestāciju darbā ar dalībnieka tiesībām. Ir patīkami atzīmēti, ka vairākos gadījumos ārvalstu zinātniskās iestācijas ir spējušas finansiāli palīdzēt Latvijas zinātniekim, tā uzsvērot Latvijas zinātnieku piedalīšanos mērķtiecību un kvalifikācijas līmeni.

1995. gadā principiāli izmaiņās valsts institūciju atfiksme pret institūtu veiktajiem ekonomiskajiem pētījumiem. Institūta darbinieki bija vairāku valsts komisiju un padomju locekļi. 1995. gadā institūtā izpildīja vairāku valsts vadības institūciju pasūtījumprojektus (Ekonomikas ministrija, Dabas aizsardzības un reģionālās atīstības ministrija, Labklājības ministrija).

Jau minēju, ka 1995. gadā atsevišķu institūtu uzsāktu tēmu izpildē piedalījās Latvijas Universitātes un citu zinātniski pētniecisko iestāžu speciālisti. Institūtam ir izveidojusies laba sadarbība arī ar ārvalstu finansētām augstākās izglītības iestādēm, kas izvietotas Latvijā (Stockholmas ekonomiskā augstskola, Eirofakultāte). Institūta publikācijas angļu valodā, kas nodotas šo augstskolu rīcībā, lauj atīstīt studentu orientāciju uz Latvijas un Baltijas valstu tautsaimniecības problēmām. Jāņem vērā, ka abās minētajās augstskolās mācības notiek angļu valodā, ārvalstu profesoru vadībā, bet studentus sagatavo darbam Latvijā, Lielvārā un Igaunijā.

Līdz ar 1995. gadam institūts pēc būtības strādāja ekstremālos apstākļos, 1996. gada sākumā, kad varēja uzskatīt, ka institūta darbība ir gandrīz atjaunota un stabila, beidzot varēja sākt domāt par institūta darbības stratēģijas izstrādāšanu normālos apstākļos. Galvenais uzdevums joprojām ir pauaugstināt pētījumu kvalitāti un aktualitāti. Paredzēts, ka institūtā turpināsies pētījumi visos līdzīnējos un no jauna uzsāktajos virzienos. Institūta pētījumu struktūrā būtu vēlams palieināt fundamentālo pētījumu īpašvaru. Jāatrod iespējas paplašināt pētījumu tematiku, iesaistīt institūtu jaunus un spējīgus zinātniskos speciālistus. Profams, jārēķinās ar situāciju, ka, lai iesaistītu institūta darbā spējīgus ekonomistus, ir nepieciešami zināmi priekšnoteikumi: augsts institūta prestižs, atbilstošs finansu un tehniskais nodro-

šinājums, zinātniskās karjeras perspektīva, mūsdienīgi sadzīves apstākļi. Jāpastiprina starptautiskā sadarbība personāla kvalifikācijas uzlabošanā.

Ne mazāk svarīgi ir panākt pētījumu rezultātu praktisku realizāciju. Lai to izdarītu, ir jāaktivizē darbs, lai iepazīstītu ar pētījumu rezultātiem ieinteresētās valsts iestādēs, uzņēmējus un sabiedrību. Jāpaplašina pētījumu rezultātu popularizēšanas iespējas, rīkojot zinātniskās un zinātniski praktiskās konferences un tikšanās. Jāuzlabo pētījumu rezultātu publicēšana.

Tādi bija mērķi, kurus institūta zinātnieki sev izvirzīja 1996. gada sākumā. Tie bija reāli un saprātīgi, nemot vērā iepriekšējos gados veiktais iestādes. Arvien skaidrāk izziņējās institūta vieta Latvijas zinātnē un tautsaimniecībā. Nostiprinoties tirgus attiecībām, nesakārtotība un pieņemto lēmumu teorētiskā pamatojumu trūkums sāk traucēt pat tiem, kam iepriekš tas bija izdevīgs. Tāpēc koreklu ekonomisko pētījumu vajadzība pieaug gan valsts pārvaldes institūcijām, gan uzņēmējiem, gan sabiedrībai kopumā. Lai fādus veiktu, ir nepieciešamas feorētiskās zināšanas, pieredze un neatkarība. Ekonomikas institūta zinātniekiem pašlaik ir visi šie nosacījumi. Finansiālās grūtības pārvārēt palīdz starptautiskā sadarbībā.

Tāpēc Ekonomikas institūta jaudis ar pamatojām bāzām vēro pašlaik nofiekošās darbības zinātnes reorganizācijas virzienā. Lai kādi būtu tās motīvi, ir skaidrs, ka pašreizējās kārtības radikāla maiņa var sagraut trauslo, nupat atguvušos zinātnes sistēmu pilnīgi. Reformas galvenais mērķis ir stiprināt Latvijas augstākās izglītības sistēmu. Šim nolukam reformas autori vēlas augstākās izglītības milžus pastiprināt ar sīkajiem zinātniskajiem institūtiem. Vai tas ir reāli? Kādas būs šādas darbības sekas?

Ikvieni no varas struktūru piedāvātajiem variantiem paredz institūtu statusa maiņu. Ko tas nozīmē Latvijas Zinātnu akadēmijas Ekonomikas institūtam? Neko vairāk, kā zaudējumus.

Pirmais un galvenais zaudējums ir starptautiskie sakari un finansējums. Otrkārt, zinātniekiem, kas jau tā strādā ārkārtējos apstākļos, bez normētās darba dienas, nākšies uzņemties papildus slodzi mācību darbā. Tikko pārvarejušiem intensīvas valodu un jauna darba stila apgūšanas grūtības, tiem atkal būs jāpārķalificējas mācību darbam. Tas nozīmē — mācību programmu sagatavošana, lekciju laistišana studentiem. Tas viss aizņem laiku. Tai pat laikā jau tagad vairākas svarīgas un neatkarīgumas parādības ekonomikā un sabiedriskajās zinātnēs paliek ne tikai neizpētītas, bet pat neapraksītas, tātad pazūd vēsturei. Treškārt, mēs pašlaik dzīvojam saspringtā un īpatnējā laikā, kad ekonomiskie procesi ir strauji mainīgi. To kvalificētu un, galvenais, operatīvu izvērtēšanu un pamatoju prieķiskumu izstrādāšanu nevar veikt zinātniskais personāls, kurš pamatā ir saisīts ar ikdienu mācību procesu augstskolā — tam vienkārši pietrūkst laika un spēka. Tas nozīmē, ka tikko sākušos procesu, kad paaugstinās interese par praktisku lēmumu labāku teorētisku pamatojumu, atkal nākšies pārfrakta, jo nebūs zinātnieku, kas šo darbu spēs veikt?

Kurš ir aprēķinājis šī zaudējuma cenu, un kurš par to atbildēs? Vai ir prātīgi upurēt zinātni izglītības vārdā? Un vai piedāvātās ir vienīgais ceļš, kā sasniegīt mērķi? Autori saka — tā darot «visa Eiropa». Šo frāzi varēja brīvi liecot tad, kad Eiropā varēja ieskaņoties tikai daži. Tagad ir jārēķinās ar daudz lielāku informētību par lieku norisi citās valstīs. Un tā liecina, ka arī valstīs, kuru piemēru mēs mēdzam piesaukt, darbojas zinātnisko iestāciju formu daudzveidība. Galvenais tādu vai citādu

formu pastāvēšanas nosacījums ir — spēja pastāvēt.

Tieši šī patiesība ir jāliek zinātnes un augstākās izglītības reorganizācijas pamatā Latvijā. Ja valsts ir noteikusi mērķi — stiprināt augstāko izglītību, attīstot pie augstākās izglītības iestādēm zinātnisko pētījumu iestādes, tad to var izdarīt arī, nesagraujot esošos, bet dabiskā celā veidojot jaunus institūtus. Lai piesaistītu kvalifikētās kadrus, augstākās izglītības finansējums ir jāpaaugstinā, iespējams, pat izveidojot tā nelielu prioritāti attiecībā pret zinātnes finansējumu. Ja valsts atrod par vajadzīgu un tā pieteik naudas, tā var palīdzēt izveidot zinātnisko institūtu iedīgus pie mācību iestādēm. Turpretim zinātnisko pētījumu finansējumam jānotiek ar vienīdzīgu un taisnīga konkursa pamata, kurā noteicōsais ir pētījumu kvalitāte. Konkursā piedalīties ir līdzvērtīgas tiesības visiem zinātniskajiem kolektīviem, tātad skaitā jau esošajiem zinātniskajiem institūtiem. Šī konkursa rezultātā gadu gaitā atsījās vājākie un nostiprināšanas stiprākie. Augstākajai izglītībai piedāvātās prioritātes, protams, nedaudz ietekmēs konkursa rezultātus par labu augstskolu zinātniskajiem kolektīviem, tātad tiem zinātniskajiem institūtiem, kuri neiegūs pie tiekošu valsts finansējumu, paliks iespējas meklēt citu finansējumu, izmantojot savus sakarus, iepriekšējo pie redzi, prestižu u. c. faktorus.

Valstiski vērtējot, svarīgāk ir iztērētās sabiedriskās naudas atbilstība iegūtajam rezultātam, vai citādi formulejot — valstij ir svarīgi ekonomiski izlietot zinātnei paredzētās finanses, neatkarīgi no tā, cik institūtu un kādā veidā strādā tās labā. Piedāvātās augstākās izglītības nostiprināšanas celjs neparedz lielāku valsts finansu ieguldījumu zinātnēs uzfurešanai, bet paredz efektīvāku un mērķīgu atbilstošu tā izmantošanas veidu. Tai pašā laikā, esošie zinātniskie institūti turpinātu strādāt un nodrošinātu zinātnisko pētījumu nepārtrauktību. Zinātnes atīstību pašlaik pozitīvi iespēdotu arī konkurence zinātnisko iestāžu starpā. Lai kā mēs to vēlētos, tuvākajos gados Latvijas valstij nepiektisks naudas savu zinātnieku darba apmaksai, atbilstoši tā kvalifikācijai. Tāpēc ir skaidrs, ka, zaudējuši papildus finansējumu no starptautiskiem avotiem, zinātniskie institūti iznīks arī augstskolu pāspārnē. Tāpat ja skaidrs, ka, pazaudējuši savu starptautiski pazīstamo vārdu un juridisko pārstāvību, viņi neizbēgami vismaz uz kādu laiku savus starptautiskos sakarus (un, iespējams, arī vietējos sakarus) zaudēs. Profams, jāņem vērā arī tiešas pārkātošanās izmaksas, kas saisītas ar statūfu pārregistrēšanu, dokumentācijas nomaiņu, jaunu sakaru dibināšanu, informāciju par statusa maiņu, atkārtotu tirgus iekarošanu u. c. Izvēles iespējas ir diezgan nepārprotamas.

Ekonomikas institūta zinātnieki uzskata, ka Latvijai ir vajadzīga pastāvīga un pāstāvīga nelīela valsts zinātniski pētnieciska iestāde, kas analizē aktuālās valsts nozīmīguma ekonomiskās problēmas, seko ekonomisko procesu atīstībai Latvijā un pasaulei, pēta Latvijas ekonomiskās domas veidošanos pagātnē, prognozē tautsaimniecības atīstību, piedāvā valstij nepieciešamu ekonomisko programmhu likumošanu aktu izstrādē. Šādas zinātniski pētnieciskās iestādes funkcijas līdz šim ir pildījus un gatavojas turpmāk pildīt Latvijas Zinātnu akadēmijas Ekonomikas institūts. Tāpēc ir nepieciešams saglabāt institūta vārdu un juridisko statusu neizmaiņitu, lai jof tam brīvi konkurēt zinātnisko darbu tirgū, nodrošinot iespējas piedalīties zinātnisko pētījumu finansējuma konkursā uz līdzīgajiem nosacījumiem. Nemot vērā Latvijas Zinātnu akadēmijas pastiprināto darbību Latvijas tautsaimniecībā notiekošo procesu analīzē un izvērtēšanā, ir liecotīga ciešķa Ekonomikas institūta integrācija ar Zinātnu akadēmiju.

PAR LZA ARODORGANIZĀCIJU KONFERENCES LĒMUMIEM

Turpinājums no 1. lpp.

Vēstules nobeigumā jāatzīmē, ka konferences lēmumos skartās problēmas ir daudzpusīgas un visai sarežģītas, tāpēc dot izsmējušu un vispusīgu atbildi vienā vēstulē, kaut arī diezgan pagarā, ir visai problemātiski. Tāpēc mans priekšlikums būtu mums tikties un kopā apspriest mūs interesējošās problēmas.

Ar cieni,

P. Cimdīns,
augstākās izglītības un zinātnes valsts ministrs.

* * *

LR Finansu ministrija, iepazīnusies ar Zinātnu akadēmijas arodorganizāciju konferences lēmumu, savas kompetences ietvaros paskaidro:

Budžeta sastādīšanas un izpildes kārtību reglamentē likums «Par budžetu un finansu vadību», kas nosaka, ka līdzekļi budžetā tiek plānoti, pamatojoties uz iesniegtajiem budžeta pieprasījumiem, izvērtējot to atbilstību paredzētajiem mērķiem, ekonomiskumu un efektivitāti, nevis nosakot katrai nozarei kādu noteiktu procentu no kopējā valsts budžeta.

1997. gada valsts budžets tiek veidots pēc programmu principa. Izglītības un zinātnes ministrijai noteikto līdzekļu ietvaros jāizstrādā programmas, tātad skaitā arī zinātnē, un jāpamatot šo programmu nepieciešamību un efektivitātē.

Saskaņā ar Ministru kabineta 1996. gada 12. marta noteikumiem nr. 59 «Noteikumi par izmaiņām minimālajā darba algā» darbinieku darba algas pauaugstinājums nosakāms valsts budžeta iedalīto līdzekļu ietvaros. Attiecībā par sociālā nodokļa pārdali ar š. g. 1. jūliju, Labklājības ministrija ir sagatavojusi Ministru kabineta noteikumu projektu, kurā paredzēts, ka darba devējam jāizdara ikmēneša piemaksa sociāli apdrošināto personu mēneša darba ienākumiem 4% apmērā no sociāli apdrošināto personu mēneša darba ienākumiem. Arī šī piemaksa no budžeta finansējāmās iestādēs būs jānodrošina valsts budžeta iedalīto līdzekļu ietvaros.

Paskaidrojam, ka, nemot vērā budžeta izpildi un nepieciešamību samazināt budžeta apstiprināto defīcītu, valsts pamatbudžetā nevar tikt paredzēti papildu līdzekļi iepriekš minētajiem mērķiem.

Sociālo garantiju likumdošanas jautājumi ir Labklājības ministrijas kompetencē.

Bezpeļņas organizācija atbilstoši likumam «Par bezpeļņas organizāciju» ienākuma pārsniegumu pār izdevumiem leiktares rezerves fondā, kas pāriet uz nākamo saimniecisko gadu. To neapliek ar uzņēmumu ienākuma nodokli. Tā kā valsts zinātniskās iestādes saskaņā ar likumu «Par zinātnisko darbu» arī dibinātas kā bezpeļņas organizācijas, tām nav jāmaksā uzņēmumi ienākuma nodoklis. Uzskatām, ka tas jau zināmā mērā ir nodokļu atvieglojums. Saskaņā ar likuma «Par zemes nodokli» 8. panta 8. punktu pašvaldības var samazināt vai atbrīvot no zemes nodokļa maksāšanas organizācijas, kas darbojas uz bezpeļņas noteikumu pamata.

Attiecībā uz jautājumu par valsts zinātnisko iestāžu iekļaušanu humānās palīdzības sanēmēju sarakstā, darām jums zināmu, ka ar š. g. 12. marta Ministru kabineta noteikumiem nr. 58 «Noteikumi par sabiedriskām organizācijām, reliģiskajām organizācijām, fondiem, biedrībām un citām institūcijām, kas var būt humānās palīdzības kravu sanēmēji» noteikts organizāciju, fondu, biedrību u. c. institūciju — humānās palīdzības kravu sanēmēju saraksts, atbilstoši 1995. gada 10. augusta likuma «Par humānās palīdzības sūtījumiem» pārējas noteikumu 1. punktam. Savukārt šī likuma 2. pants nosaka, ka humānās palīdzības sanēmēji ir arī valsts un pašvaldību institūcijas, tātad visas valsts zinātniskās iestādes jau ir tiesīgas sanēmt humānās palīdzības sūtījumus atbilstoši likumam «Par humānās palīdzības sūtījumiem» un tās iekļaut augstāk minētajā sarakstā nav nepieciešams.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

Pielikums
LZP ZSKK 1996. gada 30. aprīļa
lēmumam

LZP STARPTAUTISKO PASĀKUMU FINANSEJUMS 1996. GADĀ (5. pielikums)*

Nr. p. k.	Organizācija	Projekta nosaukums, izpildītāji	Finansējums pieprasītais Ls	Finansējums piešķirtais Ls
2. Starptautisko konferenču organizēšana				
1. Latvijas Zinātņu akadēmija	Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju prezidentu konference. T. Millers	2500	1600	
Kopā: Ls 1600				
3. Piedalīšanās starptautiskās konferencēs				
1. LV Lopkopības un veterinarījas zinātniskās pētniecības institūts «Sigma»	Gadskārtējais Somijas ķīmiķu kongress un izstāde (1996. g. nov.). J. Mičulis	215	80	
2. Rīgas Tehniskā universitāte	Starptautiskās modelēšanas biedrības SCSI konference «1996 Winter Simulation Conference» (8.—11.12.96., ASV). J. Merkurjevs	1065	— (1996. g. 2 konferences jau sponsorētas)	
3. Latvijas Organiskās sintēzes institūts	8. Starptautiskā konference par fenotiazīniem un strukturāli līdzīgiem psihotropiem savienojumiem (26.—29.02.96., Indija). M. Trušule	200	200	
4. Latvijas Organiskās sintēzes institūts	XI Starptautiskais Silicija organiskās ķīmijas simpozijs 1.—6.09.96., Francija. N. Jerčaks	800	200	
5. LMA Mutes, sejas un žokļu kirurģijas institūts	5. Pasaules Biomateriālu kongress (28.05.—02.06.96., Kanāda). G. Šalms	300	300	
6. LZA Filozofijas un socioloģijas institūts	Pasaules Fenomenoloģijas institūta rīkotais kongress «Filozofija, fenomenoloģija un dzīves zinātne» (19.—21.04.96., Itālija). V. Vēvere	150 USD	85	
7. LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs	Skandināvijas ģenētiķu asociācijas XVI kongress (15.—18.06.96., Turku, Somija). V. Bērziņš	1000 FIM	120	
8. RTU KTF	3. Starptautiskā konference «Natural Glasses» (21.—23.03.96., Vācija). G. Sedmale	150 DM	55	
9. LU Valodu centrs	IATEFL (International Association of Teaching English as a Foreign Language) konference (8.—12.04.96., Anglija). V. Gavare	120	120	
10. RTU Dzelzceļa transporta institūts	Starptautiskais simpozijs «Drop Tower Days» (8.—11.07.96., Brēmene, Vācija). V. Popovs	180 DM	65	
11. LU KFI	Starptautiskā konference «International Conference on Defects in Insulating Materials» (16.—22.07.96., ASV). V. Pučiņš	298 USD	165	
12. RTU MZF Fizikas katedra	VI Budapeštas triboloģijas konference (6.—7.06.96., Budapešta). I. Klemenoks	300 DEM	110	
13. LZA Mikrobioloģijas institūts	14. Starptautiskais simpozijs «Vaccines and Control of Infections Disease. The Way Forward» (2.—5.07.96., Skotija). R. Kukaine	430	180	
14. LZA Neorganiskās ķīmijas institūts	Starptautiskais kongress «XI European Congress on Microscopy» EUREM '96 (Lielbritānija). I. Vītiņa	130	130	
15. LV Zemkopības zinātniskās pētniecības institūts «Agra»	Starptautiskā «Eucarpia» konference «Ecological aspects of breeding fodder crops and amenity grasses» (7.—10.10.96., Polija). B. Jansone	550 USD	190	
16. RTU Arhitektūras fakultāte	Eiropas plānošanas skolu asociācijas (AESOP) gadskārtējais kongress (25.—28.07.96., Toronto, Kanāda). J. Trušiņš	1400 USD	135	
17. RTU Biomateriālu ZP laboratorija	a) Norvēģijas Keramikas biedrības rīkotais Keramikas pētnieku un rūpnieku simpozijs «Nordic Ceramics '96» (13.—14.06.96., Norvēģija). L. Bērziņa, b) Starptautiska konference «Pētnieciskos institūtos izstrādāto tehnoloģiju ieviešana rūpniecībā» (7.—8.06.96., Lapzeme, Somija) un Ziemeļu un Baltijas valstu Biomedicīnas inženierzinātņu konference (9.—13.06.96., Tampere, Somija). R. Cimdiņš	200	180	
18. RTU Studiju daļa	EUROMECH 2. Eiropas konference par nelineāram svārstībām (9.—13.09.96., Prāga). P. Sliede	7500 CZK	160	
19. LU Botāniskais dārzs	Simpozijs «Perennial Perspectives» (19.—20.06.96., Arnamē, Holande). A. Orehovs	400	220	
20. LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts	4. IUMB konference «The Life and Death of the Cell» (14.—17.07.96., Lielbritānija). A. Rapoports	300	210	
21. Latviešu valodas institūts	15. Baltijas izpētes konference «Transformācijas un kontinuītātes Baltijas valstīs» (27.—29.06.96., Valthema, ASV). A. Stafecka, A. Timuška; A. Blinkena	140 USD	75 2 cilv.)	
22. RTU Mehānikas fakultāte	Starptautiskā konference «European Symposium on Lasers, Optics, and Vision for Productivity in Manufacturing II» (10.—14.06.96., Francija). A. Medvids	1110 USD 575 DM	40 210	

* Turpinājums. Sākumu skaņ. Nr. 11.

LZA FIZIKĀLĀS ENERĢĒTIKAS INSTITŪTAM — 50

Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūts ir viens no vecākajiem Zinātņu akadēmijas institūtiem. Dibināts 1946. gadā kā Enerģētikas un mašīnbūves institūts, tas savā piecdesmit gadu ilgajā vēsturē vairākas reizes mainījis gan nosaukumu, gan pētnījumu tematiku. Bija gan Enerģētikas un elektrotehnikas (1951—1961), gan Enerģētikas (1961—1966), gan Fizikālā enerģētiskais (1966—1990), pašreizējo nosaukumu — Fizikālās enerģētikas institūts tas ieguvis 1990. gadā.

Kā liecina arhīva dati, institūta dibināšanas process bijis ilgs un sarežģīts. Tikai 1947. gadā formulēti galvenie institūta zinātniskās pētniecības virzieni, kas bija cieši saistīti ar praktiskajām ikdienas vajadzībām, ar Latvijas rūpniecības, transporta, lauksaimniecības un enerģētikas atjaunošanu un attīstību. Vairāki virzieni, piemēram, Latvijas enerģētikas resursu analize, šo resursu izmantošanas perspektīvas, nelielu pilsētu un atsevišķu rajonu enerģētikas kompleksās problēmas, energoapgāde tautsaimniecībā un vietējo energoresursu izmantošana, savu aktualitāti saglabājuši arī vēl šodien.

Sākotnēji institūtā bija izveidoti pieci tematiskie sektori — enerģētikas, elektrotehnikas, siltumtehnikas, mašīnbūves un tehnoloģijas, lauksaimniecības mehanizācijas un elektrofiksācijas, kas pārstāvēja institūta zinātniskās pētniecības virzienus. Kopš sešdesmito gadu vidus, būtiski institūta pētījumu virziens ir arī pusvadītāju un cietvielu fizika.

1996. gada 30. aprīlī, Fizikālās enerģētikas institūtam atzīmējot savu 50. gadadienu, tika reprezentēta vēsturiskos un bibliogrāfiskos faktus apkopojoša grāmata «Fizikālās enerģētikas institūtam — 50». Pasākumā piedalījās gandrīz 300 institūta tagadējie un bijušie darbinieki, kā arī viesi. Svinīgo pasākumu atklāja institūta direktors, Zinātņu akadēmijas viceprezidents akadēmikis J. Ekmanis.

Institūtu jubilejā apsveica LZA prezidents akadēmikis T. Millers, kā arī tuvākie sadarbības partnери — Koksnes ķīmijas institūta, Organiskās sintēzes institūta, Elektrofiksācijas un datorzinātņu institūta, Polimeru mehānikas institūta, Fizikas institūta, Kodolpēnīcības centra, Latvijas Tehnoloģiskā centra, Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvji. Apsveicēju vidū bija arī Latvijas Enerģētikas aģentūras, valsts a/s «Latvenergo», «Latvijas gāzes», «Rīgas gāzes», a/s «Dambis» un institūta citu zinātniskās sadarbības partneriestāžu pārstāvji.

Daudzi rakstiski apsvērumi tika saņemti no institūta ārēju partneriem, tai skaitā, no Igaunijas Enerģētikas pētījumu institūta, Laue — Lanževēna institūta Grenoblē, kur strādā institūta darbinieku grupa. Patikams pārsteigums institūta kolektīvam bija skaitās dāvanas, starp kurām iepāši jāatzīmē komercfirmas «Laneks» dāvinātā vērlīgā elektroniskā aparātūra.

Pārskats par institūta zinātniskās darbības galvenajiem virzieniem un nozīmīgākajiem rezultātiem piecdesmit gados atrodams «Latvijas Fizikas un tehnisko zinātņu žurnālā» (1996. g. Nr. 1). Institūta pašreizējo zinātnisko darbību un tās galvenos rezultātus 1995. gada atspoguļo institūta kārtējā gadagrāmata «Annual report 1995».

Dr. phys. GUNTA ŠLIHTA,
professors NAMEJS ZELTINŠ.

LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBĀ

Latvijas Zinātnieku savienības valde savā 13. jūnija sēdē starp citiem dienas kārtības punktiem izskatīja arī jaufājumu par LZS bledra Dr. E. Beķera publīkāciju «Z.V.» 10. jūnija numurā.

Valde nepiekrit nepamatotajiem un nekokrētajiem E. Beķera kunga izteikumiem. Par šo jaufājumu tuvāk nākamajā numurā.

J. R. KALNINS,
LZS valdes priekšsēdētājs.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTEKA STARPTAUTISKA KONFERENCE

BIBLIOTEKA, GRĀMATNIECĪBA, IDEOLOGIJA
OTRĀ PĀSAULES KARA LAIKĀ (1939—1945)

Latvija, Jūrmala, 08.10.1996—12.10.1996

Oficiālās valodas: latviešu, angļu, vācu.

Norises vieta: Jūrmala, viesnīca «Baltija».

Konferences uzdevums — iepazīstināt sabiedrību ar šādām problēmām:

- vēstures ritums un ideoloģiskās noslādnes;
- grāmatu izdošana un izplatišana, cenzūra un iznīcināšana, trofeju grāmatas;
- bibliotēku darbība, nevēlamo un ieteicamo grāmatu saraksts, nacionālo militāro izdevumu, ebreju literatūras u. c. grāmatu liktenis;
- bibliotekārs un grāmatnieks laikmetu griežos;
- afīnijas.

Latvijas Nacionālā bibliotēka aicina vēsturniekus, grāmatniekus, bibliotekārus, kara dalībniekus un citus interesentus piedalīties konferencē, pieteikt referātus, ziņojumus, afīnu stāstījumus par konferences tematiku (līdz 1996. gada 15. augustam). Konferenci māatriāli atbalstīt solījusi Latvijas Kultūras ministrija, ceram arī uz Sorosa fonda, PBLA un Konrāda Adenauera fondu atbalstu.

Sīkāka informācija pa telefonu 7210064, faksu 7280851 vai elektronisko pastu <lnbpn@lnbpn.org.lv>, kā arī pa pastu ANNAI MAULINAI, Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, K. Barona ielā 14, Rīga, LV-1423, Latvija.

Š. g. 4. un 5. jūlijā RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultātes sēžu zālē Āzenes ielā 14 notiks seminārs

«TEMPUS Projekta JEP O6154 svarīgākie sasniegumi»

Seminārā tiks rezumēti Projekta trīs gadu izpildes guvumi. Semināru kopīgi rīko RTU Polimērmaierīlu institūts (prof. M. Kalniņš), Kaseles Tehniskās Universitātes Maieriālu tehnoloģijas institūts (prof. A. Bledzki) un Madrides Vielas struktūras institūts (prof. F. Balta-Calleja).

Semināra programma:

CETURTDIEN, 4. JŪLIJA

Semināra atklāšana.

Dr. h. inž. A. K. Bledzki, Dipl. inž. R. Schmidt, Kaseles universitāte:
«Jaunas integrētās divpakāpju studiju sistēmas un polimērmaierīlu centra izveidošana RTU/Lafvija» TEMPUS Projekta O6154-95/3 sasniegto mērķu un pānākumi ilggardības novērtēšana.

Dr. kīm. A. Prikulis, Latvijas TEMPUS Birojs:
TEMPUS Projektu un aktivitāšu tālākās attīstības perspektīvas.

Dr. h. inž. M. Kalniņš, RTU:
TEMPUS Projekta JEP O6154 svarīgākie sasniegumi.

Dr. h. inž. F. Balta-Calleja, Madrides Vielas struktūras pētījumu institūts:

Izglītība un zinātniskie pētījumi Spānijā.

Dr. kīm. L. Mālers, Rīgas Tehniskā universitāte:
Daudzpakāpju studiju programmas «Polimēru materiāli» izveidošana un nākotnes perspektīvas.

Dr. inž. A. Vīksne, Rīgas Tehniskā universitāte:
Apmācību un informācijas centra «Polimēru materiāli» izveidošana RTU.

Dr. h. inž. R. Rikards, Rīgas Tehniskā universitāte:
TEMPUS Projekta JEP O6154 izpildes gaitā iegādāto datoru izmantošanas efektivitāte.

Dr. inž. M. Dzenis, Rīgas Tehniskā universitāte:
«Konseptācijas un restaurācijas tehnoloģija» kā divpakāpju starpprofesionāla un daudzdisciplīnu speciālizācija.

Dipl. inž. I. Šics, Rīgas Tehniskā universitāte:
Studiju un pētnieciskā darba organizācija Madrides Vielas struktūras pētījumu institūtā.

PIEKTDIEN, 5. JŪLIĀ

Dr. inž. F. Balta-Calleja, Madrides Vielas struktūras pētījumu institūts:

Sinhrotronā radiācijas izmantošana sintētisko polimēru pētniecībā.

Dr. h. inž. M. Kalniņš, Rīgas Tehniskā universitāte:
Starpību un robežojonos notiekos procesi, veidojoties polimērkompozītiem.

Dr. inž. J. Lieser, Dr. inž. M. Schmid, Kaseles universitāte:

Industriālo plastmasu oftreizējā izmantošana.

Dr. T. Ezquerra, Madrides Vielas struktūras pētījumu institūts:

Progress PHB kopolimēru kristalizācijas mehānisma noskaidrošanā, izmantojot dielektrisko spektroskopiju.

Dr. M. Völke, Dr. h. inž. A. K. Bledzki, Kaseles universitāte:

Polimērmaierīlu pētījumi ar optiskās mikroskopijas palīdzību.

Dipl. inž. I. Šics, Rīgas Tehniskā universitāte:
PHB struktūras pētījumi.

Dr. inž. A. Vīksne, Dr. inž. J. Zicāns, Rīgas Tehniskā universitāte, Dr. kīm. V. Kalkis, Latvijas Universitāte:
Maisījumi uz oftreizējo poliolefinu bāzes.

Dr. D. Kardasz, Kaseles universitāte, Dr. inž. J. Zicāns, Rīgas Tehniskā universitāte, Dr. h. inž. A. K. Bledzki, Kaseles universitāte:

Poliuretānu cieto putuplastu oftreizējā izmantošana — presēšana.

Dr. inž. J. Kajaks, Dr. inž. S. Reihmane, Dr. h. inž. V. Bulmanis, Rīgas Tehniskā universitāte:

Lini diegu ražošanas atkritumu safurošu poliolefinu kompozītu ekspluatācijas īpašības.

Maģ. I. Bībers, Dr. h. inž. M. Kalniņš, Rīgas Tehniskā universitāte:

Poliolefinu adhezīvu kontaktosidēšanās pētījumi ar DSK un TG metodēm dinamiskos un izotermiskos apstākļos.

Dr. inž. A. Čate, Dr. inž. A. Karjakins, Rīgas Tehniskā universitāte:
Dempferēšanās daudzslānu čaulās.

Maģ. inž. U. Rekners, Dr. h. inž. M. Kalniņš, Rīgas Tehniskā universitāte:

Dažu polietilēna adhēzijas promotoru savstarpējās reaģēspējas pētījumi ar DSK un TG metožu palīdzību.

Dipl. inž. A. Dzene, Dr. h. inž. M. Kalniņš, Maģ. inž. V. Tupureina, Rīgas Tehniskā universitāte, Dr. biol. L. Savenkova, Dr. biol. Z. Gercberga, LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts:

Polihidroksibutirāta un tā modifīcēto sistēmu biodestrukcijas pētījumi.

Dipl. inž. M. Maskavas, Dr. inž. S. Reihmane, Dr. h. inž. M. Kalniņš, Rīgas Tehniskā universitāte, Dipl. inž. J. Gassan, Dr. inž. A. K. Bledzki, Kaseles universitāte:

Lini šķiedru mehānisko īpašību optimizācija.

IZDEVNIECĪBAS «SPRINGER» GRĀMATAS LATVIJAS AKADĒMISKAJĀ BIBLIOTĒKĀ

Mūzika

40. Roederer, Juan. The physich and psychophysics of music. 1995.

Inženierzinības

41. Modeling of defects and fracture mechanics. 1993.

42. Engineering mechanics of fibre reinforced polymers and composite structures. 1994.

43. Integrating advanced technology into technology education. 1991.

44. Towards a Pan-European Telecommunication Service Infrastructure — IS&N-94. 1994.

45. Multimedia transport and teleservices. 1994.

46. Advanced aerospace materials. 1992.

47. Bausiere, Robert. Power electronic converters. 1993.

48. Birolini, Alessandro. Quality and reliability of technical systems. 1994.

49. Composite structures. 1992.

50. Das P. Lasers and optical engineering. 1991.

51. Design with advanced composite materials. 1989.

52. Detzer, Kurt. Wer verantwortet den industriellen Fortschritt? 1995.

53. Local mechanics concepts for composite material systems. 1992.

54. Methods in communication; Sequences security and computer science. 1993.

55. Multimedia. 1994.

56. Multimedia database systems. 1996.

57. Pilato, Louis A. Advanced composite materials. 1994.

58. Pillai, S. Unnikrishna. Array signal processing. 1989.

59. Pt. B: Water pollution. Drinking water and water treatment. The handbook of environmental chemistry. 1995.

60. Schwartz, Kurt. The physics of optical recording. 1993.

61. Shen, Thomas T. Industrial pollution prevention. 1995.

62. Wastewater treatment. 1995.

DISERTĀCIJU AIZSTĀVĒŠANA

Š. g. 4. jūlijā pulksten 14.00 Ausekļa ielā 11, 511. auditorijā notiks RTU inženierzinātņu nozares habilitācijas padomes H-07 sēde.

Promocijas darbu inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

VЛАДИМИР ВІСІПКОВСЬКИЙ

Promocijas darba temats «Optimizācijas eksperimentu stratēģiskā un faktiskā plānošana diskretnu sistēmu imitācijas modelēšanā».

Recenzenti: Dr. h. inž. A. Andronovs, Dr. dat. M. Treimanis, Dr. inž. Ē. Viljums.

Ar promocijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā Kāju ielā 1a.

*

Latvijas Lauksaimniecības universitātes Ekonomikas nozares lauksaimniecības ekonomikas apakšnozares habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēdē 1996. g. 4. jūlijā LLU Ekonomikas fakultātes (Jelgavā, Svētes ielā 18), 307. auditorijā: plkst. 11.00 promocijas darbu ekonomikas doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

АИВАРС СТРАУННИЕКС

Tēma: «Cukurrūpniecība Latvijā».

Recenzenti: prof., Dr. h. ekon. Andris Spročis, prof., Dr. h. lauks. Valdemārs Strīķis, Dr. ekon. Visvaldis Pirksts.

Plkst. 14.00 promocijas darbu ekonomikas doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

БІРУТА АРНТЕ

Temats: «Лінії Латвії: економіческі проблеми та альтернативи».

Recenzenti: prof., Dr. h. ekon. Aleksandrs Vedja, prof., Dr. h. lauks. Arturs Boruks, doc., Dr. ekon. Jānis Kaktiņš.

Ar promocijas darbiem var iepazīties LLU Fundamentālā bibliotēkā, Jelgavā, Lielā ielā 2.

1996. gada 5. jūlijā plkst. 15.00 Rīgas Aviācijas universitātes 4—1. auditorijā, Lomonosova ielā 1. notiks Universitātes habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā

ТАТЯНАЛОГІНОВА

aizstāvēs disertāciju inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai par tēmu «Bustrep — методы пневмоподъема в аэродинамических трубах».

Recenzenti: Dr. h. inž. prof. L. Rastrigins, tehn. zin. dr., prof. E. Barzilovičs, Dr. h. inž., prof. J. Martinovs.

Ar promocijas darbu var iepazīties RAU bibliotēkā.

*

1996. gada 5. jūlijā plkst. 11.00 Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas (Brīvības ielā 333, 73. auditorijā) promocijas padomes sēdē savu promocijas darbu «Toposo skolotāju profesionāli pedagoģiskās gatavības veidošanās skolēnu fiziskajai audzināšanai» pedagoģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

ТАМАРА ШКОЛНИКОВА

Recenzenti: LU profesors, Dr. h. ped. J. Anspaks, LSPA profesors, Dr. ped. U. Grāvītis, LSPA docente. Dr. ped. R. Jansone.

Ar promocijas darbu var iepazīties LSPA bibliotēkā un Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā.

KONKURSS

LATVIEŠU VALODAS INSTITŪTS izsludina konkursu uz šādiem akadēmiskajiem amatiem valodniecībā: divām profesora vietām.

Dokumenti iesniedzami Rīgā, Akadēmijas laukumā 1, 902. istabā viena mēneša laikā no konkursa izsludināšanas dienas.

Tālrinis uzziņām 7227696.

Redaktore Zalga Kipere.

«Zinātnes Vēstnesis».

Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.

«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmīks Eivalds Mugurevičs.

Redkolēģijā: akadēmīks Mārtiņš Beķers, akadēmīks Juris Ekmānis, LZA goda loceklis Jānis Graudonis,

doc. Elmārs Beķeris, doc. Zigrīda Goša, Oskars Martinsons.

Redakcija: Rīga, Akadēmijas laukumā 1. Tālr. 7212706.

Indeks 77165.

Iespēsts a/s «Preses nams» tipogrāfijā, Rīgā, Balasta dambī 3.

Augsztspiede. 1 uzsk. Iespēle dloksne.

Metiens 1000 eks.

Pasūtījums Nr.